

Raadsinformatiebrief

Onderwerp

Meicirculaire 2026 gemeentefonds

Datum

16 juni 2026

Toelichting

De meicirculaire 2026 gemeentefonds (in het vervolg: meicirculaire 2026) verscheen op 29 mei 2026. De uitkomsten ervan konden we niet meer verwerken in de Kaderbrief 2027. In de Kaderbrief 2027 zijn we uitgegaan van de prognose uit de Voorjaarsnota 2026. De inhoud van de meicirculaire 2026 geeft aanleiding tot bijstellingen van het financieel meerjarenperspectief 2026 t/m 2030.

In deze raadsinformatiebrief wordt deze circulaire inhoudelijk en financieel toegelicht. De budgettaire effecten voor de jaren 2026 t/m 2030 verwerken we in de Financiële rapportage 2026.

Argumenten

Onderstaand een aantal belangrijke aandachtspunten uit de meicirculaire 2026:

Accressen

De jaarlijkse veranderingen in het gemeentefonds noemen we accressen. Het gemeentefonds kent er twee: een volume accres en een LPO accres.

Volume accres (=groei): Het volume accres wordt gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp (=bruto binnenlands product) waardoor meer stabiliteit in de ontwikkeling.

LPO accres (=loon- en prijsontwikkeling): Het LPO accres wordt telkens gebaseerd op de ontwikkeling van het bbp (=bruto binnenlands product) van het lopende jaar.

BTW-compensatiefonds

Het BTW-Compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. Dit is het maximale bedrag dat alle gemeenten kunnen declareren voor terugbetaling van btw. Gemeenten zijn in 2025 landelijk € 215 miljoen onder dit plafond gebleven met declaraties. In de septembercirculaire 2025 werd al een voorschot van landelijk € 428 miljoen uitbetaald. De definitieve afrekening BCF bedraagt hierdoor landelijk € 213 miljoen minder en dit bedrag wordt nu in 2026 incidenteel onttrokken.

Op basis van de ruimte onder het plafond van het jaar 2025 van landelijk € 215 miljoen, mag in de begroting 2027 een structurele stelpost opgenomen worden. Voor gemeente Laarbeek is dit een structureel bedrag van maximaal ±€ 230.000. De provinciaal toezichthouders gebruiken dit als richtlijn bij het beoordelen van de (meerjaren)begroting. Wel adviseert het ministerie van BZK, gezien de onzekerheid over de toekomstige ontwikkeling van de ruimte, om voorzichtig te zijn met het opnemen van een structurele raming voor dit dekkingsmiddel.

Momenteel heeft gemeente Laarbeek hiervoor een stelpost ingerekend van structureel € 200.000.

Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo

De invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage Wmo wordt uitgesteld naar 1 januari 2028. De geplande uitname uit het gemeentefonds van landelijk € 225 miljoen in 2027 wordt daardoor teruggedraaid en gaat nu pas in vanaf 2028.

Huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening stopt

Vanaf 2029 stopt de huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de Wmo. Als gevolg hiervan wordt landelijk structureel € 1,4 miljard gekort op het gemeentefonds. Dit heeft tot gevolg dat de geraamde uitgaven voor huishoudelijke hulp vervallen.

Vangnetregeling huishoudelijke hulp

Tegelijk met de afschaffing van de huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening wordt landelijk structureel € 430 miljoen toegevoegd aan het gemeentefonds voor een vangnetregeling. De gemeente blijft verantwoordelijk voor mensen die niet in staat zijn om dit zelf te regelen of te betalen. Hiervoor wordt een vangnet ingericht.

IBO Problematische schulden

Het kabinet voert een pakket aan maatregelen in om problematische schulden fundamenteel aan te pakken. Voor 2026 worden voor het onderdeel 'vroegsignalering' middelen overgemaakt naar het gemeentefonds van landelijk € 21,3 miljoen. Gemeente Laarbeek heeft hiervoor een stelpost opgenomen in 2026 van incidenteel € 16.000.

Alleenverdienersproblematiek

Gemeenten kunnen huishoudens die getroffen zijn door de alleenverdienersproblematiek individuele bijzondere bijstand bieden. Hiervoor is landelijk € 27,5 miljoen beschikbaar gesteld in 2026.

Gemeente Laarbeek heeft hiervoor een stelpost opgenomen in 2026 van incidenteel € 36.000.

Aanpak overlast asielzoekers

Voor de aanpak van overlast en crimineel gedrag van asielzoekers zijn voor lokaal maatwerk extra middelen in 2026 beschikbaar gesteld.

De door Laarbeek hiervoor in te zetten beschikbare middelen bedragen in 2026 incidenteel € 25.000.

Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp

Het beoogde doel is om gemeenten de mogelijkheid te bieden om de bestaande lokale aanpak van energiearmoede bij huishoudens met een hoge energierekening en een laag inkomen te intensiveren.

Gemeente Laarbeek heeft hiervoor een stelpost opgenomen in 2026 van incidenteel € 18.000.

Ondersteuning lokale politieke partijen

Als onderdeel van het wetsvoorstel 'Wet op de politieke partijen (Wpp) is voor de subsidiëring van decentrale politieke partijen budget beschikbaar gesteld. De wet is echter nog niet in werking getreden. Via een amendement in de 2^e kamer zijn deze middelen toch incidenteel beschikbaar gesteld. Hierdoor worden gemeenten in de gelegenheid gesteld om politieke partijen die een zetel hebben in de gemeenteraad te ondersteunen.

Gemeente Laarbeek heeft hiervoor een stelpost opgenomen in 2026 van incidenteel € 9.000.

Kinderopvang pleegouders

De rijksoverheid stelt voor 2026 en 2027 extra geld beschikbaar om pleegouders te helpen bij de kosten van kinderopvang en buitenschoolse opvang (bso) voor hun pleegkinderen. Pleegouders betalen nu vaak nog een eigen bijdrage nadat zij kinderopvangtoeslag hebben ontvangen. Deze extra middelen zijn nu bedoeld om deze resterende kosten te verlagen.

Gemeente Laarbeek heeft hiervoor een stelpost opgenomen van incidenteel € 14.000 in 2026 en 2027.

Jeugdhulp kinderen in AZC

Gemeenten zijn volledig verantwoordelijk voor de organisatie en financiering van jeugdhulp, inclusief de jeugd-ggz, aan kinderen in een asielzoekerscentrum (AZC). Landelijk is hiervoor met ingang van 2026 structureel € 5,1 miljoen beschikbaar gesteld. Gemeente Laarbeek heeft hiervoor een stelpost opgenomen met ingang van 2026 van structureel € 5.000.

Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)

De huidige specifieke uitkering CDOKE wordt ook voor het jaar 2027 vervangen door een decentralisatie-uitkering welke via het gemeentefonds gaat lopen. Deze bijdrage is in 2027 € 762.000. Hierdoor vervalt in 2027 de nu geraamde specifieke uitkering CDOKE en daarmee ook de verantwoording van deze middelen. Aangezien de hoogte van de specifieke uitkering een stuk lager is geraamd, levert dit vooralsnog een eenmalig voordeel op van per saldo € 325.000. Voor 2028 en verder heeft door het rijk deze overheveling nog niet plaatsgevonden.

Anti-discriminatievoorzieningen

Landelijk wordt op de bestaande structurele middelen extra eenmalig budget beschikbaar gesteld om meer aan preventie te doen op het gebied van gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen.

Gemeente Laarbeek heeft hiervoor een extra budget opgenomen in 2027 van incidenteel € 5.000.

Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren

Er wordt extra structureel budget beschikbaar gesteld gericht op de arbeidsinschakeling van jongeren tot 27 jaar. Hiervoor ontvangen individuele gemeenten vanaf 2026 extra

budget voor het ondersteunen van jongeren bij of gericht op arbeidsinschakeling. Dit is een aanvulling op het bestaande re-integratiebudget.

Gemeente Laarbeek heeft hiervoor een extra budget opgenomen met ingang van 2026 van structureel € 7.000, oplopend naar structureel € 9.000 met ingang van 2030

Voor de overige diverse financiële bijstellingen wordt verwezen naar bijlage 2 'Financiële gevolgen Meicirculaire 2026 gemeentefonds'.

Financiën

Vooruitlopend op de uitkomsten van de meicirculaire 2026 is in de Kaderbrief 2027 een voorlopige doorrekening in beeld gebracht op basis van de Voorjaarsnota 2026.

Aanvullend hierop worden nu de budgettaire effecten uit de meicirculaire 2026 over de periode 2026 t/m 2030 in beeld gebracht hetgeen leidt tot bijgestelde resultaten in de gepresenteerde Kaderbrief 2027. Dit geeft het volgende beeld:

(+=voordelig budgettair effect / -=nadelig budgettair effect)

(bedragen x 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Meicirculaire 2026 gemeentefonds	-101	380	-36	133	346
Structurele saldi Kaderbrief 2027		-183	-1.835	-1.911	-1.642
Structurele saldi Kaderbrief 2027 - bijgesteld		197	-1.871	-1.778	-1.296

Aanvullend op de reeds in de Kaderbrief 2027 in beeld gebrachte Voorjaarsnota 2026 geeft deze meicirculaire 2026 zowel nadelige (2026 en 2028) als voordelige (2027, 2029 en 2030) aanvullende bijstellingen.

Voor een nadere specificatie van de meicirculaire wordt verwezen naar bijlage 2.

Met deze raadsinformatiebrief wordt de raad geïnformeerd dat de financiële bijstellingen 2026 t/m 2030 worden verwerkt in de Financiële rapportage 2026.

Bijlagen

1. Meicirculaire 2026 gemeentefonds;
2. Financiële gevolgen Meicirculaire 2026 gemeentefonds;

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,
gemeentesecretaris

burgemeester

J.W.M. van de Ven

L.A.G.P. van der Aa